

Racordarea cadrului normativ național al Republicii Moldova în domeniul protejării patrimoniului cultural la acquis-ul european

[Alignment of the National Regulatory Framework of the Republic of Moldova in the Field of Cultural Heritage Protection with the European Acquis]

Elena COJOCARI (SERBANIUC)

Abstract: *The chosen topic on the alignment of the national regulatory framework for the protection of movable cultural heritage with the European acquis is highly relevant and novel for several reasons.*

This article addresses the harmonization of Moldova's national legal framework for protecting movable cultural heritage with the European acquis. It begins by outlining the concept of classification as a process of evaluating and hierarchizing movable cultural assets based on their cultural, historical, or artistic value to determine appropriate protection regimes. The study emphasizes that the protection of movable cultural heritage in Moldova is a shared responsibility among different authorities and institutions, each with a distinct role within the legislative framework established by Law no. 280 of December 27, 2011. Local public administration bodies, including district and municipal councils, hold complementary roles by collaborating with central authorities and cultural institutions to ensure the identification, preservation, and restoration of movable cultural goods within their administrative territories. They also contribute to promoting cultural heritage at the local level through cultural events such as fairs, festivals, and exhibitions, which facilitate public engagement and awareness.

The article further analyzes the criteria and procedures for classifying movable cultural assets to guarantee their protection and conservation. It highlights the establishment and functioning of the Service for the Registration and Circulation of Movable Cultural Goods, detailing its responsibilities in managing the inventory and movement of such assets to curtail illicit trafficking.

Moreover, it stresses the importance of legal documentation, including personal data of declarants and proof of lawful possession, which are essential for safeguarding ownership rights and ensuring compliance with regulatory requirements. Preventive measures against illegal export and import are presented as critical components of the control regime, aligning Moldovan legislation with international standards such as the UNESCO 1970 Convention.

In conclusion, the article demonstrates Moldova's ongoing efforts to consolidate and improve the institutional and regulatory framework for movable cultural heritage protection, aiming for full alignment with European norms. This harmonization fosters enhanced cultural preservation, sustainable management, and international cooperation, strengthening both local identity and compliance with global heritage protection obligations.

Keywords: *movable cultural heritage, legal framework, protection and preservation, classification criteria, illicit trafficking prevention.*

Introducere

Protejarea patrimoniului cultural mobil reprezintă o prioritate fundamentală pentru statele moderne, având în vedere importanța acestuia pentru identitatea națională, continuitatea istorică și dezvoltarea culturală. În contextul globalizării și al intensificării schimburilor culturale și economice, bunurile culturale mobile sunt expuse unor riscuri multiple, inclusiv traficului ilicit, deteriorării sau pierderii. În acest sens, elaborarea unui cadru normativ solid, aliniat la standardele internaționale, este esențială pentru protecția și valorificarea patrimoniului național.

Demersul nostru științific analizează cadrul legislativ național al Republicii Moldova privind protejarea patrimoniului cultural mobil și eforturile de racordare la acquis-ul european și la tratatele internaționale relevante. În această ordine de idei, am examinat structura legislației Republicii Moldova, principalele reglementări și instituții responsabile, precum și conformitatea acestora cu convențiile internaționale, în special Convenția UNESCO din anul 1970 și Convenția UNIDROIT din anul 1995. Totodată, am evidențiat măsurile adoptate pentru combaterea traficului ilicit de bunuri culturale și am analizat impactul acestora asupra protejării și promovării patrimoniului național mobil. Astfel vom elucida următoarele întrebări:

- În ce măsură legislația națională din Republica Moldova este aliniată la standardele internaționale privind protecția patrimoniului cultural mobil?
- Care sunt principalele provocări și oportunități în implementarea normelor privind protecția și circulația bunurilor culturale mobile?
- Ce rol dețin instituțiile naționale și internaționale în gestionarea patrimoniului cultural mobil și în prevenirea traficului ilicit?

Prin analiza comparativă a legislației naționale și a acquis-ului european, lucrarea contribuie la o mai bună înțelegere a procesului de armonizare normativă și a impactului acestuia asupra protecției patrimoniului cultural mobil. Prin urmare, cercetarea evidențiază rolul esențial al cooperării internaționale în acest domeniu și relevă necesitatea consolidării mecanismelor de protecție a patrimoniului cultural mobil în Republica Moldova.

Noțiuni de bază privind patrimoniul cultural mobil

Conform Articolului 270 al Legii nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil – *patrimoniul cultural național mobil* constituie ansamblu de bunuri culturale mobile cu valoare deosebită sau excepțională istorică, arheologică, documentară, etnografică, artistică

că, științifică și tehnică, literară, cinematografică, numismatică, filatelică, heraldică, bibliofilă, cartografică, epigrafică, estetică, etnologică și antropologică, reprezentând mărturii materiale ale evoluției mediului natural și ale relației omului cu acest mediu, precum și ale potențialului creator uman¹.

Legea muzeelor nr. 262/2017 definește astfel termenul de *bun cultural* – orice obiect cu trăsături de relativă creație originală, cu semnificație de mărturie istorică privind comportamentele tehnice, sociale, estetice, religioase, mitologice și de viață cotidiană ale unei societăți, determinate de pe un anumit palier cronologic. Aceiași lege definește noțiunea ***piesă muzeală*** – obiect cu valoare științifică, istorică, culturală, artistică și muzeală, păstrat într-un muzeu². Pe parcursul cercetării, ne vom baza pe noțiunile fundamentale definite prin cadrul legislativ național al Republicii Moldova, asigurând astfel o înțelegere clară și coerentă a obiectului de studiu în protejarea patrimoniului cultural mobil.

Cadrul normativ național pentru protejarea patrimoniului cultural mobil

În Republica Moldova, cadrul normativ pentru protecția patrimoniului cultural mobil este fundamentat pe Legea nr. 280 din 27 decembrie 2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil (modificat *LP285 din 06.10.22, MO326-333/21.10.22 art.636; în vigoare 21.11.22*). Această

lege definește noțiunile esențiale privind patrimoniul cultural mobil, stabilește principiile directoare pentru protecția acestuia și identifică autoritățile și instituțiile responsabile de implementarea politicilor în domeniu. Un element central al legii îl reprezintă măsurile concrete de protecție, incluzând inventarierea riguroasă a bunurilor culturale mobile, clasarea lor în funcție de valoare și semnificație, conservarea atentă pentru a le menține integritatea, restaurarea profesională pentru a le reda aspectul inițial și punerea lor în valoare prin expunere publică sau alte forme de diseminare. Conform Legii nr. 280 din 27 decembrie 2011, pentru protejarea patrimoniului cultural național mobil este necesară respectarea următoarelor aspecte:

- **Inventarierea:** procesul de identificare, descriere și înregistrare a bunurilor culturale mobile în registre speciale, pentru a le asigura protecția și urmări circulația.
- **Clasarea:** procesul de evaluare și ierarhizare a bunurilor culturale mobile, în funcție de valoarea lor culturală, istorică sau artistică, stabilind regimul de protecție corespunzător.
- **Conservarea:** ansamblul de măsuri luate pentru a menține bunurile culturale mobile în stare bună, prevenind deteriorarea sau distrugerea lor.
- **Restaurarea:** ansamblul de măsuri luate pentru a repara sau a reda aspectul inițial al bunurilor culturale mobile care au fost deteriorate sau distruse.

- **Punerea în valoare:** ansamblul de măsuri luate pentru a face cunoscute bunurile culturale mobile publicului, prin expunere, publicare, cercetare etc.³.

Aceste prevederi legislative asigură un cadru complex și integrat pentru protejarea patrimoniului cultural mobil în Republica Moldova, tot odată facilitează gestionarea durabilă și responsabilă a bunurilor culturale mobile.

Principiile de protejare a patrimoniului cultural mobil

Legea statuează principiile fundamentale, esențiale pentru ocrotirea eficientă a bunurilor culturale mobile: **protejarea patrimoniului cultural mobil este considerat un subiect de interes public național, statul având responsabilitatea de a asigura cadrul legislativ și instituțional adecvat pentru ocrotirea lui.** Bunurile culturale mobile clasate în patrimoniul național sunt inalienabile, ele nu pot fi vândute sau transferate și imprescriptibile, ceea ce denotă că dreptul de proprietate asupra lor nu se stinge odată cu trecerea timpului. Normele legislative ce țin de protecția patrimoniului cultural mobil se axează pe diversitatea și specificul diferitelor categorii de bunuri culturale, și aplică măsuri de protecție fiecărui tip de bun. Republica Moldova cooperează cu alte state și organizații internaționale în domeniul protecției patrimoniului cultural mobil, participând la schimbul de informații și de experiență, precum și la combaterea traficului ilicit de bunuri culturale⁴.

În Republica Moldova, protecția patrimoniului cultural mobil reprezintă o responsabilitate comună a mai multor autorități și instituții, fiecare având un rol clar definit în cadrul legislativ stabilit prin Legea nr. 280 din 27 decembrie 2011 privind protecția patrimoniului cultural național mobil. Ministerul Culturii, în calitate de autoritate centrală în domeniu, are responsabilitatea de a elabora și promova politicile aferente protecției patrimoniului cultural mobil, asigurând coordonarea activităților la nivel național și furnizând cadrul normativ și metodologic necesar implementării acestora. Printre atribuțiile principale ale ministerului se numără elaborarea și punerea în aplicare a strategiilor de protecție, supravegherea inventarierii, clasificării, conservării, restaurării și valorificării bunurilor culturale mobile, precum și monitorizarea respectării legislației în domeniu. Totodată, Ministerul Culturii reprezintă Republica Moldova în relațiile internaționale referitoare la protecția patrimoniului cultural mobil.

Muzeele și alte instituții culturale care dețin și gestionează colecții de bunuri culturale mobile dețin un rol esențial în procesul de conservare, cercetare și valorificare a acestora. Principalele atribuții ale muzeelor includ inventarierea și evidența riguroasă a bunurilor culturale mobile aflate în colecțiile proprii, asigurarea condițiilor optime pentru conservarea și restaurarea acestor bunuri, precum și organizarea de expoziții și evenimente culturale care să faciliteze accesibilitatea și cunoașterea patrimoniului cultu-

ral mobil în rândul publicului larg. Totodată, muzeele contribuie la promovarea activității științifice prin susținerea accesului cercetătorilor la colecțiile lor.

În contextul protecției patrimoniului cultural mobil, autoritățile administrației publice locale, reprezentate de consiliile raionale și municipale, îndeplinesc un rol complementar, colaborând cu autoritățile centrale și instituțiile de cultură. Acestea sunt responsabile de identificarea și evidențierea bunurilor culturale mobile de pe teritoriul administrativ pe care îl gestionează, având misiunea să contribuie la conservarea și restaurarea acestora. Totodată, ele promovează valorificarea patrimoniului cultural mobil la nivel local, prin organizarea de activități culturale diverse, precum târguri, festivaluri și expoziții, care sporesc atât implicarea comunității, cât și vizibilitatea acestor bunuri.

Astfel, protecția și valorificarea patrimoniului cultural mobil în Republica Moldova se bazează pe o colaborare sinergică între muzeele și instituțiile culturale, cu responsabilități directe privind gestionarea și promovarea colecțiilor, și autoritățile administrației publice locale, care asigură sprijinul necesar la nivel teritorial. Această simbioză instituțională este esențială pentru conservarea durabilă a patrimoniului cultural mobil și pentru consolidarea identității culturale la nivel local și național.

Protecția patrimoniului cultural național mobil în Republica Moldova

Protecția patrimoniului cultural național mobil în Republica Moldova este reglementată de Legea nr. 280 din 27 decembrie 2011. Conform legislației, măsurile de protecție includ:

- ✓ Stabilirea criteriilor și procedurilor pentru clasificarea bunurilor culturale mobile, în vederea asigurării protecției și conservării acestora.
- ✓ Crearea și actualizarea unui registru național al bunurilor culturale mobile, care să includă informații detaliate despre fiecare obiect, pentru a facilita monitorizarea și protecția lor.
- ✓ Stabilirea normelor și standardelor pentru conservarea preventivă și intervențiile de restaurare, asigurând păstrarea integrității și autenticității bunurilor culturale mobile.
- ✓ Instituirea unor proceduri stricte pentru exportul temporar sau permanent al bunurilor culturale mobile, precum și pentru importul acestora, în scopul prevenirii traficului ilicit și al pierderii patrimoniului național.
- ✓ Promovarea cunoașterii și respectului față de patrimoniul cultural mobil prin programe educaționale și campanii de informare, pentru a încuraja

participarea activă a societății la protejarea acestuia.

Implementarea acestor măsuri este necesară pentru a asigura protecția patrimoniului cultural mobil și pentru a păstra moștenirea culturală.

Încălcarea prevederilor legale referitoare la protecția patrimoniului cultural mobil în Republica Moldova atrage sancțiuni conform legislației în vigoare. Astfel, *Codul contravențional al Republicii Moldova* prevede următoarele: conform articolului 218 din Codul contravențional, încălcarea regimului de protecție și de folosire a bunurilor de patrimoniu cultural și a monumentelor de for public se sancționează cu amendă aplicată persoanelor fizice sau juridice⁵. De asemenea, distrugerea sau deteriorarea intenționată a monumentelor de istorie și cultură, sau a obiectelor naturii, luate sub ocrotirea statului, poate atrage sancțiuni penale, inclusiv amenzi mari sau închisoare⁶. Aceste prevederi legislative subliniază importanța protejării patrimoniului cultural mobil și stabilesc sancțiuni pentru descurajarea și penalizarea acțiunilor care aduc prejudicii acestuia.

Un pas semnificativ în implementarea legislației privind patrimoniul cultural mobil în Republica Moldova marchează Hotărârea Guvernului Nr. 470/2023. Aceasta stabilește un cadru instituțional necesar pentru aplicarea efectivă a prevederilor Legii nr. 280/2011 și creează un mecanism de monitorizare și reglementare a circulației bunurilor culturale mobile. Prin această decizie, Guvernul consolidează structurile de evidență și control,

contribuind la protejarea și valorificarea patrimoniului național mobil.

Una dintre prevederile fundamentale ale Hotărârii Guvernului nr. 470/2023 o reprezintă înființarea *Serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile*, o autoritate administrativă subordonată Ministerului Culturii al Republicii Moldova. Această instituție are atribuții esențiale în gestionarea și actualizarea evidenței patrimoniului cultural mobil, reglementarea circulației acestora pentru a preveni traficul ilicit, implementarea strategiilor de protecție și conservare, precum și monitorizarea conformității cu legislația națională și internațională. Hotărârea stabilește o serie de regulamente care facilitează aplicarea Legii nr. 280/2011, printre care se numără *Regulamentul privind organizarea și funcționarea „Serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile”*, *Regulamentul referitor la circulația bunurilor culturale mobile și Structura organizatorică a „Serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile”*. Aceste reglementări instituționalizează mecanisme eficiente de control și consolidează capacitatea administrativă pentru aplicarea normelor legale în domeniu. Astfel, HG 470/2023 oferă un cadru clar și funcțional pentru evidență și controlul patrimoniului cultural mobil, reducând riscurile de pierdere sau deteriorare, asigurând gestionarea coerentă a circulației bunurilor atât la nivel național, cât și internațional, și prevenind traficul ilegal în conformitate cu tratatele internaționale. Mai mult, reglementările facilitează coor-

donarea interinstituțională și susțin protecția, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural mobil, contribuind la vizibilitatea și securitatea juridică a acestuia⁷.

În concluzie, înființarea „*Serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile*” și aprobarea regulamentelor aferente reprezintă pași importanți spre o administrare sustenabilă și eficientă a patrimoniului cultural mobil național.

Regulamentul privind circulația bunurilor culturale mobile

Regulamentul privind circulația bunurilor culturale mobile, anexat la *Hotărârea Guvernului nr. 470/2023*, instituie cadrul normativ ce guvernează transferul, exportul și importul acestor bunuri. Acest document joacă un rol fundamental în protejarea patrimoniului cultural național mobil, prin asigurarea unui control riguros asupra circulației bunurilor cu valoare culturală și prevenirea traficului ilicit. Regulamentul stabilește procedurile administrative și responsabilitățile persoanelor fizice și juridice implicate în transportul bunurilor culturale mobile dincolo de granițele Republicii Moldova. Printre obiectivele principale se numără prevenirea exportului ilegal, reglementarea documentației necesare în procesul de circulație, protejarea drepturilor de proprietate asupra bunurilor culturale, precum și garantarea trasabilității și autenticității acestora.

Un aspect central al regulamentului îl reprezintă formularul de *Decla-*

rație pe propria răspundere, care trebuie completat de către persoana ce intenționează să scoată bunuri culturale din țară. Acest document include date personale detaliate ale declarantului, specificarea tipului de circulație a bunurilor (definitivă sau temporară), descrierea detaliată a obiectelor culturale și dovada legalității deținerii, cum ar fi prin moștenire sau achiziție. Totodată, anexat acestei declarații este un inventar care precizează numele autorului, denumirea lucrării, materialele și tehnica utilizate, dimensiunile obiectului și anul realizării acestuia.

Regulamentul detaliază, astfel, modalitățile de aplicare a prevederilor referitoare la circulația bunurilor culturale din *Legea nr. 280/2011 privind protecția patrimoniului cultural național mobil*, consolidând monitorizarea și controlul operațiunilor cu aceste bunuri⁸. Prin exigența cerințelor legate de documentație și trasabilitate, se asigură protecția și conservarea patrimoniului cultural, fie el deținere națională sau privată, și se diminuează riscurile legate de pierderea patrimonială sau traficul ilegal de obiecte de artă și antichități, în conformitate cu standardele și convențiile internaționale. Prin urmare, *Regulamentul privind circulația bunurilor culturale mobile* reprezintă un instrument esențial pentru aplicarea eficientă a *Legii nr. 280/2011* și pentru protejarea patrimoniului cultural al Republicii Moldova.

Acquis-ul european în domeniul protecției patrimoniului cultural mobil

Acquis-ul european în domeniul protecției patrimoniului cultural mobil include o serie de directive și regulamente, precum *Directiva 2014/60/UE privind restituirea bunurilor culturale care au fost scoase ilegal de pe teritoriul unui stat membru*⁹ și *Regulamentul (CE) nr. 116/2009 privind exportul de bunuri culturale*¹⁰. Aceste acte normative stabilesc standarde minime de protecție a patrimoniului cultural mobil, inclusiv măsuri pentru prevenirea traficului ilicit de bunuri culturale și pentru cooperarea între statele membre în acest domeniu.

Republica Moldova este parte la o serie de tratate internaționale privind protecția patrimoniului cultural, inclusiv Convenția UNESCO privind măsurile de interzicere și împiedicare a importului, exportului și transferului ilicit de bunuri culturale (1970) și UNIDROIT privind restituirea bunurilor culturale furate sau exportate ilegal (1995).

Convenția UNESCO din 1970 a fost adoptată în contextul intensificării traficului ilicit de bunuri culturale, mai ales în perioada postbelică, când numeroase obiecte de patrimoniu erau sustrate și vândute pe piețele internaționale. Creșterea cererii pentru artefacte antice și opere de artă a condus la exploatarea siturilor arheologice și la pierderi ireparabile pentru patrimoniul cultural al statelor. Convenția a apărut ca un răspuns juridic internațional la aceste fenomene,

Convenția UNESCO din 1970 urmărește:

- ✓ Prevenirea exportului și importului ilicit de bunuri culturale – prin

impunerea unor măsuri de control și reglementare;

- ✓ Restituirea bunurilor culturale exportate ilegal – facilitând cooperarea internațională pentru recuperarea obiectelor furate;
- ✓ Sensibilizarea opiniei publice – prin promovarea educației și a măsurilor preventive împotriva traficului ilicit;
- ✓ Stabilirea unor obligații pentru state – fiecare stat semnatar trebuie să implementeze legislații și măsuri administrative pentru protejarea patrimoniului.

Convenția a condus la consolidarea legislațiilor naționale, creșterea cooperării internaționale și crearea unor organisme specializate (ex. INTERPOL, ICOM). Totodată aplicarea convenției depinde de legislația fiecărui stat, iar unele țări nu au ratificat-o sau au adoptat interpretări diferite. De asemenea, Convenția nu se aplică retroactiv, ceea ce limitează recuperarea obiectelor sustrate înainte de 1970¹¹.

Convenția UNIDROIT din 1995 privind bunurile culturale furate sau exportate ilegal reprezintă un instrument juridic internațional esențial în combaterea traficului ilicit de bunuri culturale. Adoptată la Roma pe 24 iunie 1995, ea completează și întărește prevederile Convenției UNESCO din 1970, oferind un cadru legal mai detaliat pentru restituirea și returnarea bunurilor culturale. Convenția se aplică cererilor internaționale privind: restituirea bunurilor culturale furate și returnarea bunurilor culturale exportate ilegal din teritoriul unui stat contractant, contrar legislației sale privind

exportul de astfel de bunuri. Articolul 3 prevede că posesorul unui bun cultural furat trebuie să îl restituie. Pentru a solicita restituirea, cererea trebuie depusă în termen de trei ani de la momentul în care reclamantul a cunoscut locația bunului și identitatea posesorului, în termen de cincizeci de ani de la data furtului. Există excepții pentru obiectele care fac parte integrantă din monumente sau situri arheologice ori care aparțin colecțiilor publice, pentru care nu se aplică limita de cincizeci de ani. Articolul 5 prevede posibilitatea ca un stat contractant să solicite returnarea unui bun cultural exportat ilegal atunci când este demonstrat că scoaterea acestuia afectează în mod semnificativ păstrarea fizică a bunului sau a contextului său, integritatea unui obiect complex, conservarea informațiilor de natură științifică sau istorică, utilizarea tradițională ori rituală a bunului de către o comunitate tribală sau indigenă, precum și importanța culturală majoră pentru statul solicitant. Cererea de returnare trebuie formulată în termen de trei ani de la data la care statul solicitant a luat cunoștință despre locația bunului și identitatea posesorului, însă nu poate fi depusă după o perioadă de cincizeci de ani de la momentul exportului ilegal al bunului¹².

Aceste tratate stabilesc obligații pentru statele părți de a coopera în combaterea traficului ilicit de bunuri culturale, inclusiv prin schimbul de informații și prin restituirea bunurilor culturale care au fost scoase ilegal de pe teritoriul unui stat.

Concluzii

Concluziile cercetării subliniază importanța unui cadru legislativ clar și bine consolidat pentru protecția patrimoniului cultural mobil în Republica Moldova, în conformitate cu normele europene și internaționale. Legea nr. 280 din 27 decembrie 2011, alături de Hotărârea Guvernului nr. 470/2023 și regulamentele asociate, constituie pilonii fundamentali ai acestui sistem, asigurând măsuri eficiente de inventariere, clasificare, conservare, restaurare și valorificare a bunurilor culturale mobile. Rolul Ministerului Culturii, ca autoritate centrală, este esențial în coordonarea eforturilor naționale și în reprezentarea țării în plan internațional, facilitând integrarea legislației naționale a Republicii Moldova în acquis-ul european.

De asemenea, cercetarea evidențiază cooperarea strânsă între autoritățile centrale, administrația publică locală și instituțiile culturale, care, prin atribuțiile și responsabilitățile lor complementare, contribuie la o protecție eficientă și sustenabilă a patrimoniului cultural mobil pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Instituirea *Serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile* reprezintă un progres semnificativ în crearea unor mecanisme clare de control și monitorizare, cu impact direct asupra prevenției traficului ilicit și a gestionării transparente a patrimoniului.

Astfel, armonizarea cadrului normativ național cu standardele europene și internaționale întărește protecția patrimoniului cultural mobil, contribu-

ie la consolidarea identității culturale naționale, la promovarea valorilor patrimoniale și la dezvoltarea durabilă a sectorului cultural în Republica Moldova. Acest proces reprezintă un

Note

- ¹ Legea Nr. 280 din 27-12-2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, Publicat: 27-04-2011 în Monitorul Oficial Nr. 82-84 art. 270, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=148798&lang=ro#, (accesat pe 2 februarie 2025)
- ² Legea Nr. 262 din 07-12-2017 muzeeilor, Publicat: 12-01-2018 în Monitorul Oficial Nr. 7-17 art. 42 LP270 din 28.11.24, MO540-543/24.12.24 art.736; în vigoare 24.01.25, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146416&lang=ro# (accesat pe 2 februarie 2025)
- ³ Legea Nr. 280 din 27-12-2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, Publicat: 27-04-2011 în Monitorul Oficial Nr. 82-84 art. 270, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=148798&lang=ro#, (accesat pe 2 februarie 2025).
- ⁴ Veaceslav Reabcinschii, Lidia Varbanova, *Notă conceptuală cu privire la strategia pentru cultură și patrimoniu 2030*, Chișinău 2024, <https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/not-concept-strat-cult-patrim-2030.pdf> (accesat pe 02 februarie 2025).
- ⁵ Codul contravențional al Republicii Moldova (Publicat: 17-03-2017 în Monitorul Oficial Nr. 78-84 art. 100, Modificat - LP209 din 15.07.22, MO-246-250/05.08.22 art.480; în vigoare 05.08.23, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=133257&lang=ro (accesat pe 02 februarie 2025).

pas important spre asigurarea unui cadru administrativ funcțional, responsabil și eficient în domeniul patrimoniului cultural mobil.

- ⁶ Vasile Comendant, „Salvgardarea patrimoniului cultural național în practica est-europeană”, *Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică*, nr. 2 (35), 2019, pp. 172-177.
- ⁷ Hotărâre Nr. 470, din 05-07-2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor, Legii nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, Publicat : 01-08-2023 în Monitorul Oficial Nr. 277-281 art. 666, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138289&lang=ro, (accesat pe 25 mai 2025).
- ⁸ Legea Nr. 280 din 27-12-2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, Publicat: 27-04-2011 în Monitorul Oficial Nr. 82-84 art. 270, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=148798&lang=ro#, (accesat pe 2 februarie 2025).
- ⁹ Directiva 2014/60/UE a parlamentului European și a consiliului din 15 mai 2014, privind restituirea obiectelor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012 (Reformare), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX-%3A32014L0060>, (accesat pe 16 martie 2025).
- ¹⁰ Regulamentul (CE) NR. 116/2009 al consiliului din 18 decembrie 2008 privind exportul bunurilor culturale (versiune codificată), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX-%3A32009R0116>, (accesat pe 16 martie 2025).
- ¹¹ UNESCO (1970). Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer

of Ownership of Cultural Property, <https://en.unesco.org/about-us/legal-affairs/convention-means-prohibiting-and-preventing-illicit-import-export-and>, (accesat pe 25 mai 2025).

Bibliografie

COMENDANT, Vasile, „Salvgardarea patrimoniului cultural național în practica est-europeană”, *Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică*, nr. 2 (35), 2019, pp. 172-177.

Resurse electronice

1995 UNIDROIT Convention on stolen or illegally exported cultural objects, <https://www.unidroit.org/instruments/cultural-property/1995-convention>.

Codul contravențional al Republicii Moldova, Publicat: 17-03-2017 în Monitorul Oficial Nr. 78-84 art. 100, Modificat - LP209 din 15.07.22, MO-246-250/05.08.22 art.480; în vigoare 05.08.23, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=133257&lang=ro.

Directiva 2014/60/UE a parlamentului European și a consiliului din 15 mai 2014, privind restituirea obiectelor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012 (Reformare), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX-%3A32014L0060>.

Hotărâre Nr. 470, din 05-07-2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor, Legii nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, Publicat: 01-08-2023 în Monitorul Oficial Nr. 277-281 art. 666, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138289&lang=ro.

LEGE Nr. 262 din 07-12-2017 muzeelor, Publicat: 12-01-2018 în Monitorul Oficial Nr. 7-17 art. 42 LP270 din

¹² 1995 UNIDROIT Convention on stolen or illegally exported cultural objects, <https://www.unidroit.org/instruments/cultural-property/1995-convention> (accesat pe 25 mai 2025).

28.11.24, MO540-543/24.12.24 art. 736; în vigoare 24.01.25, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146416&lang=ro#, (accesat pe 2 februarie 2025).

Legea Nr. 280 din 27-12-2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, Publicat: 27-04-2011 în Monitorul Oficial Nr. 82-84 art. 270, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=148798&lang=ro#, (accesat pe 2 februarie 2025).

REABCINSCHII, Veaceslav, VARBANOVĂ Lidia, *Notă conceptuală cu privire la strategia pentru cultură și patrimoniu 2030*, Chișinău 2024, <https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/not-concept-strat-cult-patrim-2030.pdf>.

Regulamentul (CE) NR. 116/2009 al consiliului din 18 decembrie 2008 privind exportul bunurilor culturale (versiune codificată), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX-%3A32009R0116>.

UNESCO (1970). *Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property*, <https://en.unesco.org/about-us/legal-affairs/convention-means-prohibiting-and-preventing-illicit-import-export-and>.

